

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Izhaja vsako sredo,
Cena: Letno Din 32.—,
polletno Din 16.—, četrt-
letno Din 9.—, inozemstvo
Din 64.—. — Poštno-čkovni
račun 10.603.

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška cesta 5
Telefon interurban 113.

Cena inseratov: cela
stran Din 2000.—, pol stra-
ni Din 1000.—, četrt strani
Din 500.—, 1/8 strani Din 250.—,
1/16 str. Din 125.—, Mali ogla-
si vsaka beseda Din 1.20.

Katoliška akcija.

»Kmetški list« se večkrat peča s katoliško akcijo, kajpada v odklonilnem smislu. V svoji številki z dne 26. junija razpravlja o njej na dveh mestih: v dopisu iz Vač in na uvodnem mestu. Na obeh mestih pride do istega zaključka, kakor voditelj indijskih narodnjakov Gandhi napram Angležem: ne sodelovati. Pisec uvodnega članka v »Kmetškem listu« skuša napram »Slov. Gospodarju« opravičiti resolucijo Zveze slovenske kmetijske mladine, ki smo o nji v zadnji številki poročali. Njegov trud je zaman: ne da se opravičiti, kar ni prav. Ni prav, marveč je protislovno, na eni strani na vsa usta naglašati svoje krščanstvo — s poudarkom pozitivno krščanstvo —, na drugi strani pa odklanjati udejstvovanje krščanskih načel v javnem življenju, ki ga rimski papež pod naslovom katoliške akcije zahteva od vsakega kristjana kot dolžnost krščanskega življenja. Orga-

nizacija te akcije se ima po škofijah in župnijah vršiti v podrejenosti katoliškemu duhovništvu, kakor to zahteva ustava katoliške Cerkve od prvih njenih dni. Kakšno pozitivno krščanstvo je to, odklanjati sodelovanje s katoliško akcijo radi duhovnikov in njihovih lastnosti?! Kar se tiče slovenske duhovščine, naj bo člankopisec »Kmetškega lista« preverjen, da so moralne kakovosti naše duhovščine takšne, da je v čast in ponos slovenskemu narodu, kojega odlični in najbolj zaslužni sinovi so slovenski duhovniki. Člankopisec se je na široko razgovoril in razpisal o svetohlinskem farizejstvu, ki se je baje po slovenski zemlji tako razpaslo, da preti uničiti ne samo ves narod in vso njegovo energijo, marveč tudi vir njegove vere. Predlagamo člankopiscu v premislek in resen preudarek, ali ni nič farizejstva v tem, ako on odklanja, da bi »v župnijskem svetu pod predsed-

stvom kakega prej do neznosnosti oblastnega, napuhnjenega in strankarsko zagrizenega duhovna sodelovali naši poštenjaki iz Zveze« (društva kmetijskih fantov in deklet), ker so baje »preveč resnično krščanski za to«?! Ali to nič ne diši po farizejstvu, ki ga on tako vneto pobija z besedami sv.pisma? — Člankopisec se povzdigne do slavospeva: »Naši fantje in dekleta in možje so poštenjaki in so verni. Zato se jim ni treba bati ničesar na tem in ne na onem svetu.« Pri poslednjem zagotovilu je prešel v preroštvo, za koje ni poklican. Priporočali bi mu, ker se dela tako izvedenega v sv. pismu, opomin sv. Pavla, ki ga je on očitvidno prezrl, ki pa velja za vse, torej tudi, da navedemo njegove besede, za njegove »poštenjake iz Zveze«: »Dovršujte v strahu in trepetu svoje zveličanje.«

Novi cestni predpisi.

Cestni predpisi se tičejo najširših krogov prebivalstva. Da jih more vsako spoznati ter se o njih podučiti, smatramo za primerno in potrebno, da jih bolj potanko priobčimo. V zadnji številki smo objavili prvo polovico uredbe ministra za gradbo o zaščiti javnih potov in varnosti prometa na njih. Danes objavljamo ostalo polovico.

Kako veliki smejo biti vozovi, kakšni tovari in kakšni kolesni obroči?

Potniški in tovorni vozovi ne smejo imeti večjih mer od naslednjih: dolžina 7.80 m brez ojesa, širina 2.50 m, razdalja osi 3.80, razdalja koles, oziroma širina kolovoza 1.60 merjeno od sredine do sredine kolesnega obroča. Širina tovora ne sme biti večja od 2.50 m, višina ne večja od 3 m za vozove na štirih kolesih. Popolnoma natovorjen voz na štiri kolesa ne sme biti težji od 12 t brutto, voz na dve kolesi pa ne težji kot 4 t brutto (skupno s tovorom).

Za tovarne vozove je predpisana na-

slednja širina kolesnih obročev: pri vozovih na štiri kolesa z brutto-težo do 1200 kg 6 cm, do 2000 kg 8 cm, do 3500 kg 11 cm, preko 3500 kg 16 cm; pri vozovih na 2 kolesi z brutto-težo do 750 kg 6 cm, preko 750 kg 11 cm (člen 18).

Koliko živali sme biti vpreženih? Prepoved cokelj.

V tovarne vozove na 2 kolesi se smejo vpregati največ 4 živali, ena za drugo, pri vozovih na 4 kolesi največ 8 živali, po 2 v eni vrsti. V potniške vozove na 2 kolesi se smejo vpregati največ 3 konji, drug za drugim, pri vozovih na 4 kolesa največ 6 konj po 2 drug poleg drugega. Gradbena sekcija za državne ceste, samoupravna oblast za oblastne ceste more dovoliti začasno pomnožitev vprege, kadar se ceste popravljajo ali pa nastopijo druge ovire in težave. Predpis o številu konj v vpregi se ne uporablja za časa snega, zametov in ledu.

Vsak voz mora imeti pravilno zavoro

na zadnja kolesa. Uporaba cokelj in privezovanje zadnjih koles za voz je prepovedano na državnih cestah in oblastnih cestah prve vrste. Za ostale javne ceste more to pristojna oblast dovoliti za slučaj potrebe.

Odgovornost za varnost vozov.

Lastnik voza je odgovoren za njegovo varnost. Vozniki, ki se bavijo s prevozom oseb in tovora, ne smejo uporabljati voza prej, dokler ne dobijo zanj odobrenja od splošne upravne oblasti na podlagi strokovnega pregleda voza in opreme (vprege). Taki vozovi se morajo komisijsko pregledati vsako leto.

Kazni za prestopke.

Z zaporom od 1 do 30 dni ali z globo od 50 do 1500 Din se kaznuje, ako prestopok ne spada pod strožje določbe kazenskega zakona:

1. kdor ne vozi na desni strani ceste, odnosno ne pusti leve strani proste;
2. voznik, ki spi na vozu;
3. kdor se s praznim vozom ne izogne natovorjenemu;

4. kdor se na klancu ne umakne navzdol vozečemu vozu;
5. kdor ne čaka, da pride s tesnega pota voz, ki je tam;
6. kdor gre vzporedno v isti smeri z vozom, ki se drži desne strani, pa ga ne prehit;
7. kdor se ne drži razdalje med dvema vozovoma ali dvema vrstama vozov;
8. kdor brez potrebe pusti brez nadzora voz na cesti ali na mostu;
9. kdor preko mosta ne vozi počasi, skozi naseljene kraje ne z zmanjšano brzino, ali sploh kdor vozi bolj naglo, nego je predpisano;
10. kdor navzdol po klancu ne zavira koles;
11. kdor ponoči ne razsvetli voza;
12. kdor meče na cesto predmete, ki bi mogli ogroževati varnost prometa ali oškodovati cesto;
13. kdor zastavi pot ali prepreči, namesti zanjko ali na katerikoli način ugrožava promet;
14. kdor svoje vprežne živine ne vodi ali goni;
15. kdor vozi z večjim številom živali, kot je dovoljeno;
16. kdor brez dovoljenja upravne oblasti preštane kočijaž ali vozi z motornim vozom;
17. kdor vozi v stanju pijanosti;
18. kdor na svojem vozu nima pritrjene predpisane tablice ali uporablja ne-registriran voz;
19. kdor uporablja voz, ki ni v skladu s predpisi te uredbe o velikosti voza, velikosti tovora, težini voza in tovora, širini kolesnih obročev in številu živali;
20. kdor na svojem vozu nima pravilne zavore;
21. kdor da v promet potniški voz brez odobrenja občne upravne oblasti;
22. kdor po cesti vleče predmete kakor grede, trame, pljuge, hrane, veje itd., ali posekane veje vozi tako, da se vlečejo po tleh;
23. kdor na cesti pase živino, trga ali kosi travo, kdor zasuje ali kvari rove poleg pota, seka drevje ali veje, bere sad z dreves poleg ceste, kvari ograje, propuste, mostove, javne studence ali druge predmete, ki so postavljeni na potu ali poleg pota, ali izpodkopava podporne ali obložne zide in druge objekte;
24. kdor s cest ali nasipov in jarkov cest jemlje zemljo, kamen, pesek, gramoz, rušo;
25. kdor iz gramoznic ali kamenolomov, zavzetih za ceste, brez pooblaščenja jemlje gramoz, prodec ali kamen;
26. kdor brez dovoljenja prekopava ceste za jarke poleg ceste, prestavlja večkrat tok vode, prepeljuje jarke, zadelava rove poleg pota, kakor tudi kdor ne obdrzuje zgrajene objekte na njih v dobrem stanju;
27. kdor brez dovoljenja ostavlja tračnice (šine) na cesti ali poleg nje;
28. kdor se ne drži posebnih predpisov in dobljenih navodil pri prevozu tovorov, ki so večji kot je normalno predpisano;
29. kdor prevaža zemljo, pesek itd. tako, da se mu sipa iz voza;

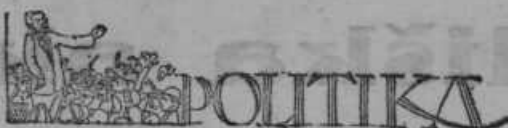
30. kdor rabi za prevoz potnikov nesiguren voz in z nesigurno opremo.

Prestopke po tej uredbi preiskuje in izreka kazen pristojna občna upravna oblast. Denarne kazni, ki jih bodo naložile občne upravne oblasti, se morajo takoj izplačati finančni upravi, v kolikor se nanašajo na državne ceste, oblastnim in občnim oblastim, v kolikor se nanašajo na oblastne ali občinske pote, uporabiti se morajo za vzdrževanje teh potov; svota, plačana za storjeno škodo; se bode plačala na isti način ter uporabila izključno za popra-

vilo pokvarjenih delov onih potov ali objektov, za katere je bila plačana.

Prehodna in zaključna naredba.

Ko stopi v veljavo ta uredba, se prepoveduje izdelati nove tovarne voze s kolesnimi obroči, ki so ožji od 6 cm. Na obstoječih tovarnih vozovih se morajo kolesni obroči v smislu čl. 18 te uredbe spremeniti v teku treh let, odkar stopi ta uredba v veljavo. Potem se na tovarni vozi s kolesnimi obroči, ki so ožji od 6 cm, ne smejo več uporabljati na javnih cestah.

V NAŠI DRŽAVI.

Belgarski banditi vznemirjajo naše obmejne kraje in belgarski odgovorni krogi podpirajo nemire potom časopisja, v katerem so izšli zadnje dni napadi na našo državo. Naše oblasti se s tolovaji ne morejo niti razgovarjati, niti pogajati in radi tega je popolnoma upravičena zahteva naše države: med Jugoslavijo in Bolgarijo se mora ustanoviti večji kontrolni pas, ki bo omogočal varnost meje.

Naše poljedelsko ministrstvo objavlja glede letošnje žetve v naši državi sledeče: Po poročilih, ki jih je dobil statistični urad iz posameznih oblasti, se trdi, da bo letošnja letina ena izmed najboljših, vsaj kar se tiče množine. V Banatu se je žetev že pričela. Žetev je mena greh kraju. Okrog Sombora in Subotice žanjejo pšenico. — Rž, pšenica, ječmen: Stanje je v celi državi prav dobro. Ponekod v Južni Srbiji celo odlično. Zlasti v bitoljskem in valjevskem okrožju. — Koruza: V celi državi kaže zelo dobro. Ponekod so neugodno vplivale vremenske nezgode. Glede množine bo vsa žetev zelo dobra. Kakovost žetve bo morda malo trpela. Poudariti je, da je bilo letos dosti solnca in dosti dežja. Suše nismo letos skoroda ne poznali.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Iz papeževe države. Italijanska vlada je že postavila v Vatikan kot svojega poslanika De Vecchija, ki je papežu zagotovil, da bo izvrševala Italija pogodbo med njo in Sv. stolico v katoliškem duhu.

V avgustu sestanek Male antante. V avgustu se bodo vršila posvetovanja zunanjih ministrov Male antante. Tega sestanka se bodo udeležili tudi gospodarski strokovnjaki. Na razgovoru bodo sledeča uprašanja: 1. Valutni odnosi Male antante. 2. Gospodarski stiki. 3. Trgovinsko sodelovanje. 4. Postavljanje mešanih trgovskih zbornic in medsebojno sodelovanje posameznih industrij. 5. Odprava vizumov za državljane držav Male antante in olajšanje medsebojnega izseljevanja. 6. Postavljanje skupnega trgovinskega, industrijskega in turistovskega urada. 7. Ureditev obmejnega prometa in zlasti plovbe na Donavi. 8. Sodelovanje emisijskih bank držav Male antante.

Na Poljskem se zagovarja pred državnim sodiščem, kojega tvori 12 znanih poljskih politikov, bivši finančni minister Čehovič. Obtožen je, ker je prekorail državni proračun. Obtoženec se zagovarja, da je to storil po nalogu maršala Pilsudskega, ki je pri zaslišanju sam izjavil: Čehovič je izvršil vsa dejanja, radi katerih je obtožen, izrecno na njegovo povelje in odgovornost. Razprava se nadaljuje.

Albanska vlada je izročila monopolsko upravo za težka in lahka olja splošni italijanski petrolejski družbi, ki je zmagala nad konkurenco Anglije, Amerike in Francije.

ZA NEDELJO

Tomaž Mor.

Spominski dan 7. julij.

Ko je besnel angleški kralj Henrik VIII. v svoji slepi strasti, je moral dati svoje življenje poleg mnogih duhovnikov tudi najplemenitejši angleški mož svetnega stanu Tomaž Mor.

Rodil se je Tomaž v Londonu, kjer je bil njegov oče visok uradnik pri sodnji. Njegova vzgoja je bila strogo katoliška in zelo resna. Ko je z odličnim uspehom končal nižje šole, je bil še premlad, da bi mogel iti na vseučilišče. Zato je stopil med služabnike kardi-

nala in prvega angleškega škofa Mortona. Ta je nekoč dejal o Tomažu svojim gostom: »Ta fant, ki nam streže pri mizi, bo nekoč še nekaj izrednega.« — Ko je lahko šel na vseučilišče, se je temeljito bavil z znanostjo in je kmalu zaslovel kot silno nadarjen mladenič. Iskrena pobožnost in neomajna vera v Kristusovo Cerkev sta ga obvarovali mladostnih zablod in padcev. Vstajal je že zjutraj ob dveh, opravil je z vso iskrenostjo svoje molitve, nato se je učil, potem pa je šel k sv. maši, pri kateri je bil za strežnika, ali pa je pomagal pri petju. Dolgo si ni bil glede svojega poklica na jasnem; mislil je nekaj časa na duhovniški stan, a se je pozneje na svet svojega spovednika odločil, da postane pravnik.

Komaj 26 let star je bil Tomaž Mor